15/04/2019

“Η θυσία του Παύλου Μελά είναι περισσότερο από ποτέ σήμερα επίκαιρη και εμπνευστική”

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Πάνος Ν. Αβραμόπουλος, M.Sc Δ/χος Μηχανικός Ε.Μ.Π.

Σπουδαίο ρόλο διαδραματίζει με πολλούς άλλους ακόμα πατριώτες ο Πρόξενος στη Θεσσαλονίκη Λάμπρος Κορομηλάς – ο «Δεσπότης» όπως με τους συνωμοτικούς κανόνες τον αποκαλούσαν στον αγώνα – που έχει μετατρέψει στην κυριολεξία το προξενείο σε πολυδύναμο ορμητήριο όλων των ριψοκίνδυνων αποστολών για την Μακεδονία, καθώς και αποθήκη όπλων που μεθοδικά συγκεντρώνονται για να αποσταλούν στα αντάρτικα σώματά μας. Αλλά και ο φλογερός και ανυπόταχτος ρασοφόρος Μητροπολίτης Καστορίας Γερμανός Καραβαγγέλης. Ο μεν Λάμπρος Κορομηλάς οργανώνει και υποστηρίζει επιχειρησιακά ένα σημαντικό δίκτυο κατασκοπείας, αλλά και οργανωτικής συγκρότησης και επάνδρωσης με όπλα των μαχητών μας στην τουρκοκρατούμενη Μακεδονία.

Με αριστοτεχνικό τρόπο, αλλά και με έκδηλο κίνδυνο της ζωής του, δημιουργεί μια νέα θα λέγαμε «φιλική εταιρεία» που προσφέρει ατίμητες υπηρεσίες στον αγώνα. Ο γρανιτένιος Μητροπολίτης από την άλλη Γερμανός Καραβαγγέλης, στηρίζει ηθικά, ξεσηκώνει και νουθετεί στην κυριολεξία με ζέση και πάθος τους αλύτρωτους πληθυσμούς της Μακεδονίας μας. Αψηφώντας κάθε κίνδυνο για τη ζωή του, κάτω από τα ράσα κρύβει τα πιστόλια του και με την λεβέντικη καρδιά του δίνει μάχες με τους βούλγαρους κομιτατζήδες, που καταδυναστεύουν τους ελληνικούς πληθυσμούς. Η πολυεπίπεδη πατριωτικά παρουσία του εγείρει διπλωματικό θέμα από τους Τούρκους, που αξιώνουν από την ελληνική κυβέρνηση την μετάθεσή του. Το λιοντάρι της Μακεδονίας μας όμως δεν κάμπτεται. Από όποιο μετερίζι βρεθεί, από όποια έπαλξη και αν περάσει, είναι δοσμένος στην υπόθεση της απελευθέρωσης της Μακεδονίας.

Αλλά ας δούμε την τρίτη και μοιραία κάθοδο του αξέχαστου Παύλου Μελά στα ιερά χώματα της Μακεδονίας. Αυτή την φορά τον Αύγουστο του 1904 θα κατέλθει επίσημα από το Μακεδονικό κομιτάτο της Αθήνας, ως γενικός αρχηγός των σωμάτων Μοναστηρίου-Καστοριάς. Όλο αυτό το διάστημα και μέχρι το μοιραίο Οκτώβρη που θα σκοτωθεί, ο Παύλος Μελάς αποδύεται στον μεγάλο αγώνα χαλύβδωσης του ηθικού των πληθυσμών μας και εκδίωξης των κομιτατζήδων. Ενώ πασχίζει συνάμα να επαναφέρει τους ελληνικούς πληθυσμούς, που από τρόμο είχαν προσχωρήσει στη Βουλγαρική Εξαρχία. Κέντρο των πολεμικών επιχειρήσεών του ήταν τα χωριά Νεγοβάνη και Λέχοβο. Η μοιραία ημέρα της ψυχής του Μακεδονικού αγώνα, είναι η 13 Οκωβρίου του 1904. Ο Παύλος βρίσκεται με τα παλικάρια του στην Στάτιστα προκειμένου να έλθει σε επαφή με τους τοπικούς οπλαρχηγούς Π. Κύρου και Καούδη. Όμως η παρουσία του προδίδεται στους Τούρκους, από τον αρχηγό των κομιτατζήδων Κορεστίων Μήτρο Βλάχο. Σε λίγο έρχεται στην Στάτιστα ενισχυμένο τουρκικό απόσπασμα και περικυκλώνει το σπίτι στο οποίο βρίσκεται ο Παύλος Μελάς. Και ακολουθεί σκληρή μάχη. Καθώς πλησιάζει η νύχτα, σε μια ανάπαυλα της σύγκρουσης ο Παύλος Μελάς βγαίνει από το σπίτι, για να διαπιστώσει αν το τουρκικό απόσπασμα έφυγε από το χωριό. Όμως δέχεται μια σφαίρα στην οσφυϊκή χώρα που σε λίγη ώρα τον αφήνει νεκρό.

Το άγγελμα του θανάτου του ήρωα της Μακεδονίας μας προξένησε ρίγη συγκίνησης, σε όλη την Ελλάδα. Για το απαράμιλλο παλικάρι που είχε θυσιάσει όλες τις ανέσεις της μεγαλοαστικής καταγωγής του, για να προσφέρει στην εθνική υπόθεση της απελευθέρωσης της Μακεδονίας μας, η οποία στέναζε από τον τουρκικό και βουλγάρικο ζυγό. Ο Παύλος Μελάς αναγορεύτηκε στην συνείδηση όλων των Ελλήνων, ως πρότυπο αυτοθυσίας και ηρωϊσμού και ανιδιοτελούς πατριωτισμού. Δεν ήνθησεν όμως η προσφορά του ματαίως !!! Είχε σπείρει με την

θυσία του το σπόρο της ελευθερίας στα άγια χώματα της Μακεδονίας, που σιγά σιγά θα έβρισκε το δρόμο της ανεξαρτησίας. Ο γαμπρός του Παύλου Μελά Ίωνας Δραγούμης θα πεί χαρακτηριστικά «Ο Μελάς... με τη σπίθα που άναψε στον καθένα, πολλοί, ήταν τυφλοί ως τότε, είδαν». Ενώ ο φλογερός ρασοφόρος Γερμανός Καραβαγγέλης για την έξοχη ηθική προσφορά του Παύλου Μελά αφηγείτο σε έναν φίλο του «Όπου να΄ναι φτάνουν από κάτω και ελληνικά σώματα. Κρητικοί και Μανιάτες. Θα δείς κάθε κλαδί και παλικάρι». Και πράγματι πολλοί οπλαρχηγοί ελληνικών σωμάτων από όλα τα μέρη της απελεύθερης Ελλάδας, θα πάρουν την τιμημένη σκυτάλη του Παύλου Μελά και μέσα από ατέλευτες πράξεις ηρωϊσμού και αυτοθυσίας, θα δρομολογήσουν σιγά σιγά την απελευθέρωση της Μακεδονίας μας. Πλάι στον Παύλο Μελά πολέμησαν πολλά παλικάρια της Μακεδονικής ελευθερίας, αυτός όμως αναγορεύτηκε από την ιστορική μοίρα ο κορυφαίος πρωταγωνιστής της. Ο σύντροφος και φίλος του Παύλου στον μεγάλο αγώνα Κ. Μαζαράκης θα γράψει σχηματικά «Ο Παύλος Μελάς αντιπροσωπεύει όλη την ιδεολογική δύναμη του αγώνος».

Η λαϊκή μούσα περιέβαλλε την ηρωϊκή μορφή του Παύλου Μελά, με την αχλύ του μύθου. Πλήθος από τραγούδια, μοιρολόγια, αλλά και μύθοι πλάστηκαν από την λαϊκή συνείδηση για να τιμήσουν την άχραντη ηθικά μορφή του. Άλλοτε είδε τον «Παύλο σαν κλέφτη και Αρματωλό και έτσι τον αποτυπώνει στα τραγούδια της :

-Κορίτσια από την Καστοριά και τη Βλαχοκλεισούρα
Κάτι να σας ρωτήσουμε, κάτι να σας ειπούμε;
Εγώ είμαι ο Παύλος ο Μελάς, της Καστοριάς Καμάρι
Της Καστοριάς της Ρούδιανης και της Βλαχοκλεισούρας.

Κάποτε θα εξυμνήσει την αποστολή του :

Λεβέντης εξεκίνησε ΄πο μέσα απ΄την Αθήνα,
Τα παλικάρια σύναξε και όλο το εικοσιένα.
Παιδιά μ΄μας κράζει η Καστοριά και όλη η Μακεδονία
Μας προσκαλούν, Μελά τα Γρεβενά για την ελευθερία.

Ενίοτε τον θέλει να απευθύνεται στην τραγική Ελληνίδα μάνα του, που θυσιάζει εσαεί τα παδιά της για της πατρίδος την ελευθερία :

Μάνα μ΄, δε θέλω κλάματα, δε θέλω μοιρολόγια.
Μένα με κλαίνε τα πουλιά, με κλαίν τα χελιδόνια,
Με κλαίει η γυναίκα μου και όλη η πατρίδα.

Ενώ κάποιες φορές η λαϊκή μούσα θρηνωδεί για τον άδικο και με προδοτικό τρόπο χαμό του Παύλου :

Πικρά μαντάτα ήρθανε απ΄τη Μακεδονία
Τον Παύλο τον εβάρεσαν στης Καστοριάς τα μέρη.
Δεν τον βαρέσαν με αντρειά, δεν τον βαρέσαν φόρα
Μον΄τον βαρέσαν μ΄απιστιά, νύχτα με το φεγγάρι.
Κι άφησε διάτα στα παιδιά, διάτα στα παλικάρια :
Παιδιά να μη σκορπίσετε, παιδιά μη φοβηθείτε,
Τους Τούρκους, τα παλιόσκυλα, να τους εκδικηθείτε.

Η θυσία του Παύλου Μελά είναι περισσότερο από ποτέ σήμερα επίκαιρη και εμπνευστική, για να αναβαπτισθούμε εθνικά στα ιερά νάματα του αγνού και ανιδιοτελούς πατριωτισμού και να συνδράμουμε όλοι μας, από το μετερίζι του ο καθένας, την κατά αδήριτο τρόπο αναγκαία προσπάθεια εθνικής ανασυγκρότησης και δημιουργικής προέλασης του ελληνισμού.